

Gud på uspesifisert billett gjennom universet...

av Per Henrik Gullfoss

Skal vi virkelig forandre vårt forhold til universet og oss selv, så er det helt nødvendig å forandre vårt forhold til den åndelige dimensjon av virkeligheten. Det som av noen kalles Gud, av andre Allah. Noen foretrekker kilden, nirvana, Shiva, kjærlighetens essens o.s.v. Som det heter kjært barn har mange navn.

Hvis ikke er vi enten dømt til å leve med ett meningsløst univers, hvor mennesket synes å være ganske så ensomt. Eller vi er dømt til å leve med en Gud som til tider synes hevnjerrig, smålig og dømmende. I mange årtusen har vi lest og blitt fortalt at mennesket i seg selv er syndig, og at vi har grunn til å skamme oss over det vi er og gjør. Fordi vi har en Gud som ikke liker mye av det vi finner på og synes å true med å sende en del av oss til et visst sted, hvis vi ikke bruker vår frie vilje på en måte som Gud liker. Eller i det minste tror fullt og helt på denne guden som truer med å dømme oss til evig lidelse. For meg virker det absurd å tro på en gud som kan finne på et så grusomt spill med menneskene. Først gi oss frihet til å utforske verden, men deretter truer med evig lidelse og fortapelse hvis vi faktisk bruker vår frie vilje på en "upassende" måte.

Som sagt, gjennom å forandre vårt syn på verden så vil vi automatisk forandre vår forståelse av hvem vi er og hva vi holder på med - og dermed forandre oss selv. For at vi skal kunne skape og forme en verden som er basert på skjønnhet, kjærlighet, tillit og visdom, så må vi i det minste ha en forestilling om at den evige åndelige kraft er basert på skjønnhet, kjærlighet, tillit og visdom.

Nietzsche, som skrev det berømte, Gud er død, fant visstnok bare gammelt støv og skjeletter i sin gudepakke. Eller rettere det som har blitt til støv for Nietzsche synes å være den Gud som mennesket har prøvd å pakke inn og begrense. Det er først og fremst den gamle mannen med hvitt skjegg og mektig barytonrøst som Nietzsche finner i kista. I bibelen står det at Gud skapte mennesket i sitt bilde. En kløktig tunge hevdet siden at etterpå skapte mennesket Gud i sitt.

For små barn er foreldre allmektige og guddommelige. Etterhvert som årene triller blir denne forestillingen ettertrykkelig avvirket for de fleste av oss. Hva er da lettere enn å finne opp en allmektig farsskikkelse, som kan gi oss all den trøst og støtte og opplæring som vi ikke fikk som barn. At vi skal bli som barn for å komme inn i paradiset, betyr ikke nødvendigvis at vi samtidig skal slutte å være voksne og overlate ansvaret for oss selv til en Gud.

For å forandre vårt forhold til det åndelige vil det kanskje være en ide å betrakte Gud mere som en venn, enn som en streng oppdrager. En venn gir deg jo frihet til å gjøre hva du vil. Venner støtter hverandre, og tilgir hverandre, selv når en av dem gjør noe dumt. Venner hjelper hverandre til å lære av sine feil, kan snakke sammen om det meste og har en tendens til å tilgi og elske hverandre uansett hva for dumheter du har gjort.

Ordet Gud er nesten så ødelagt av alle sammenhenger det har vært brukt og misbrukt i at det er nær på å miste sin mening for ett selvstendig tenkende menneske. Mystikeren Gurdijeff lekte med ordet og sa at det måtte ha en betydning at det engelske god baklengs ble dog. Han brukte sin logikk til å argumentere for at Gud var en hund. En spøk på Guds vegne, det kan virke som om Gurdijeff i motsetning til svært mange åndelige regnet med at Gud har humor. Selv vil jeg si det så sterkt at om ikke Gud har humor, så skal han få være i fred for meg. Hvis menneskets vesen på en eller annen måte speiler Guds, så må han i hvert fall ha humor. Hadde det vært hundene som lagde opp forestillinger om Gud, så hadde nok vesenet hatt mange ting til felles med en hund. La oss bare se på det enkle faktum ut Gud i manges oppfatning er noe annet enn en Gudinne. For en tenkende så er dette en ufattelig selvmotsigelse. Hvis Gud kan være mann, så kan hun like gjerne være kvinne. Alternativet er noe som overskrider menneskets lille todelte kjønnsverden. Hvis Gud eksisterer, så må man tro at Gud er ett begrep som er forbundet med det som var før noe ble til. På ett fysisk plan, den kraften som eksisterte før the big bang og fødselen av det univers som vi kjenner. Hvis bare Gud var, så hadde denne kraften bare en materie tilgjengelig til å skape universet med, nemlig seg selv. Det vil si at enten er intet Gud, eller så er alt Gud. Selv den lette radiatoren og masseorderen fra virkelighetens skrekkekabinett må være Gud.

Ordet Gud er avledet fra ordet god (engelsk good). Så Gud er en snill fyr. Dette er ett ufattelig problem, til voldsom pine for de fleste som virkelig prøver å forstå Gud i forhold til vår verden, som jo langt fra fremviser en tilstand av ren godhet. Hvis Gud er bare god, så må det være noen annen enn Gud som har en finger med i spillet, men da er ikke Gud allmektig. Hvis Gud er slem, så er han kanskje ikke så mye å samle på allikevel? Problemet er at menneskets innpakningspapir, som i dette tilfelle består av ordene god og ond, er for lite til en så stor pakke. En uendelig pakke må jo ha ett uendelig innpakningspapir, og det er ikke lett å få tak i.

Det betyr ikke at man kan slå seg til ro, strekke ut bena og kjøpe ferdige gavepakninger av den guddommelige sannhet. Å overlate ordet til prestene og de som tror de skjønner seg på det å pakke inn og ut Gud virker som en dårlig ide. Noe historien gir tydelige eksempler på. Det har ført til ikke så rent få forferdelige og blodige gaveutpakninger. Å tenke at jeg er så dum at jeg ikke klarer det selv og det er så hendig å få en utpakket Gud i hendene er lettvent men farlig farlig... Det er kanskje en trøst at de virkelig uvitende antagelig er de som tror de kan pakke inn dette enorme som ligger bak alt som er og presentere det til oss i hendig lommeformat. Den kloke er den som forstår at dette begrepet er ufattelig. For stort å pakke inn i ord. Men, det finnes en mulighet for at det går an å oppleve hva Gud er!

© Clay M. Hagebusch

I religionshistorien finnes det noe som heter Unio Mystica. Det beskriver en ekstatisk religiøs opplevelse hvor menneskets vanlige jeg oppløses og man erfarer at man smelter sammen med hele kosmos - eller noe i den duren. Dette fenomenet har funnet sted i alle religioner, for mennesker i forskjellige aldre og i hvert fall av to kjønn. Det sedvanlige er at det første mennesket sier når det har fått igjen pusten og begynner å lande innenfor tiden og rommets vegger er; at dette er det umulig å si noe om. Det neste som skjer i de aller fleste tilfellene er at de begynner å beskrive det ut i fra det verdensbilde de hadde før opplevelsen. Og vips, så sitter man plutselig med en beskrivelse av Allah eller Shiva eller Nirvana eller Jahve eller Gud. Det må sees som ett tegn på menneskets dumhet og arroganse at det i det hele tatt er i stand til å finne på å begrense Gud til å ikke være kvinne eller bare være Gud for de kristne eller Muslimene eller Hare krishnerne eller de siste dagers svinehellige. Hvis Gud er må det jo bare være en kraft som ligger bak alt. Det er jo hele meningen med ordet. Og å si at min utsikt til denne størrelsen som er uendelig og grenseløs er den eneste sanne og riktige er en arroganse så ufattelig at man nester mister pusten når man stopper og tenker på hvor arrogant og selvgodt det virkelig er.

Å kalle Gud for god og beskrive det slemme i verden som djevelens eller demonenes verk er like ufattelig. Allikevel har så mange mennesker i så mange år vært helt fornøyd med å stirre på den pent innpakne gudepakken og følt en trygghet med at de vet noe om hva Gud er. Når de begynner å rive litt i papiret, så revner hele fasaden og de står med noe totalt uhåndterlig foran seg. Job fattet ikke hvorfor Gud sendte ham pest og slaktet ned budskapet hans og tok fra ham barna og alt det som var ham kjær. I Mexico forteller mytene at det var to brødre som løp hver sin vei rundt verden. Den ene sort og den andre hvit og disse brødrene var det som hadde skapt alt som var til. Den ene var slem og den andre snill.

Kanskje man kommer litt nærmere innholdet i denne myten, hvis man ser Gud og Djevel som to sider av samme sak. To sider av Guds ansikter så og si. Men det er fortsatt en svært begrenset sak vi sitter og prøver å få åpnet.

Mennesket har så mange ord vi bruker til å dele opp virkeligheten med. Noen er slemme og noen er snille. De som dreper i en krig er snille. Hvis du da ikke spør fienden. Slakteren på slakterihuset er snill, fordi han gir deg mat. Barna som plukker blomster og dreper de er snille, fordi de vil pynte.

Den sultende som dreper en rik drittsekk for å få mat til sine barn er slem. Ja bare han eller hun stjeler litt fra de rike så er man slem. For ikke å snakke om de som lever av å selge kroppen sin mot timebetaling. De som selger den på livstidskontrakt er derimot gode og anstendige mennesker.

Så langt min bevissthet strekker seg må jeg oppfatte det som ordet Gud skal romme, som hinsides alle de små båsene min hjerne kan finne opp. Hinsides godt og ondt, hinsides mann og kvinne. Hinsides lys og mørke. Jeg prøver å trekke ett forsiktig silkebånd rundt begrepet og mumler at kanskje det er slik at alt er Gud, men noe er Gud i forvrengt form? Jeg strekker ett annet silkebånd og tenker at kanskje ikke noe er forvrengt. Kanskje alt er perfekt og vi opplever nøyaktig det vi aller helst vil oppleve. Bilder av all menneskelig lidelse og smerte får båndene til å ryke. Bildet av ett barn som stikker ut øyenene på en katt får de til å oppløses. Ikke på grunn av barnet, men på grunn av katten. Hvordan kan den ønske å få sine øyne stukket ut? Selv ikke tanker om reinkarnasjon og karma og at den møter effekten av sine handlinger i dette eller tidligere liv, får meg til å godta disse båndene. Javisst kan jeg leke med tanken om at katten har fanget og plaget mus og derfor møter en slags rettferdig straff. Men det blir med leken. Ordet rettferdighet er menneskeskapt og alt for lite til å romme dette endeløse ordet.

En ide er at gud skapte verden for å erfare seg selv. Men så lenge gud vet at alt som finnes er gud, så er det umulig å erfare gud. Omtrent som det er umulig å erfare fargen hvit, hvis alt er hvitt. For at Gud skulle kunne erfare seg selv, måtte det være noe som hadde illusjonen om at det ikke var Gud. Det vil si at Gud trengte illusjonen av ikke-Gud for å erfare seg selv. Det er kanskje her Djevelen kommer inn i bildet. Du må liksom ha en Judas for å få en Jesus. Eller en skurk for å finne ut hva det vil si å være helt. Så kanskje verden bare er Gud som danser med seg selv. Hvis det er tilfelle blir det meningsløst å snakke om synd og skam og evig fordømmelse. Vi bare utlever forskjellige sider av gud. Vi erfarer smerten, ensomheten og lidelsen ved å være ikke-gud. Som på den annen side er nettopp det som får oss til å gjenoppdage at vi ER Gud. Og det er det beste med det hele. Siden vi er Gud, vil vi før eller siden være nødt til å oppdage det og forene oss med denne ufattelige og uendelige kraften som ligger bak alt!

Kanskje Gud er en eventyrer som har tatt bolig i milliarder av stjerner og trilliarder på trilliarder av skikkelser. Kanskje universet er Gud ute på søken etter seg selv? Kanskje ikke Gud er noe evig og uforanderlig. Kanskje alt er en skapning i evig oppdagelse og forandring? Kanskje Shakespeare har sagt det som er å sies. "Vi er det stoff som stjerner lages av - og vårt lille liv er fanget i en drøm."